

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๔/๒๕๔๖

วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ ร. ๑๕๗๖๗/๒๕๔๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งโดยสำนักงานศาลยุติธรรม ส่งคำร้องซึ่งเป็นคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ในคดีหมายเลขดำที่ ร. ๑๕๗๖๗/๒๕๔๑ ของศาลแพ่ง ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม หรือไม่

ข้อเท็จจริง สรุปว่า ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบริษัท มิวเร็กซ์ จำกัด นายสุริยะ อุบัติศฤงค์ นายเจริ อุบัติศฤงค์ นายยาสีโอะ มิวระ นางสาวทวีศรี อุบัติศฤงค์ และบริษัท บลูแคนยอนพรอพเพอร์ตี้ จำกัด เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๖ ตามลำดับ ต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ร. ๑๕๗๖๗/๒๕๔๑ ให้ร่วมกันรับผิดชอบหนี้ตามสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี ขายลดตัวสัญญาใช้เงิน กำประกัน และบังคับจำนองฯ จำนวนเงิน ๒,๕๘๕,๔๘๓,๘๗๓.๑๕ บาท พร้อมทั้งดอกเบี้ย ซึ่งจำเลยที่ ๑ เป็นผู้กู้ยืมและจำเลยที่ ๒ ถึงที่ ๖ เป็นผู้ค้ำประกันแก่โจทก์ ต่อมาโจทก์ได้ยื่นคำร้องต่อศาลล้มละลายกลาง ขอให้ฟื้นฟูกิจการของจำเลยที่ ๑ ซึ่งศาลล้มละลายกลางก็ได้สั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามคำร้อง ศาลแพ่งจึงสั่งให้งดการพิจารณาคดีในส่วนของจำเลยที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) และจำหน่ายคดีชั่วคราวสำหรับจำเลยที่ ๑ ส่วนจำเลยอื่นให้ดำเนินการพิจารณาต่อไป

นายสุริยะ อุบัติศฤงค์ จำเลยที่ ๒ นายยาสีโอะ มิวระ จำเลยที่ ๔ และนางสาวทวีศรี อุบัติศฤงค์ จำเลยที่ ๕ ผู้ร้องทั้งสามซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันจำเลยที่ ๑ ได้แย้งว่า การที่ศาลแพ่งมีคำสั่งให้งดการพิจารณาคดีและจำหน่ายคดีชั่วคราวเฉพาะจำเลยที่ ๑ ที่ศาลล้มละลายกลางสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) โดยไม่รวมถึงจำเลยอื่นซึ่งมีผู้ร้องทั้งสามด้วยนั้น ขัดแย้งต่อกฎหมายในระหว่างลูกหนี้และผู้ค้ำประกัน ทั้งบทบัญญัติดังกล่าวก็ถือไม่ได้ว่าให้ความคุ้มครองลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเท่าเทียมกัน ผู้ค้ำประกันเป็นเพียงบุคคลภายนอกที่เข้ามาผูกพันตนยอมรับชำระหนี้

แทนลูกหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ แต่ไม่เกินวงเงินค้ำประกันเท่านั้น เนื่องจากการที่ศาลงดการพิจารณาคดีในส่วนของผู้ค้ำประกันโดยไม่งดพิจารณาในส่วนของผู้ค้ำประกันด้วย อาจทำให้ลูกหนี้พ้นความรับผิดชอบในการชำระหนี้ หรืออาจทำให้ผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบยิ่งไปกว่าลูกหนี้ชั้นต้นและอาจเสียสิทธิการขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ด้วย ผู้ค้ำประกันและลูกหนี้ถูกฟ้องในคดีเดียวกัน อันเกิดจากมูลหนี้เดียวกัน แต่ได้รับการปฏิบัติในการงดการพิจารณาคดีไม่เป็นไปในทำนองเดียวกัน เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องสถานะของบุคคล ไม่เสมอกันในกฎหมาย พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญฯ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยพิจารณาแล้ว มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสามหรือไม่

พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ (แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑) มาตรา ๕๐/๑๒ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๐/๑๓ และมาตรา ๕๐/๑๔ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอไว้เพื่อพิจารณาจนถึงวันครบกำหนดระยะเวลาดำเนินการตามแผน หรือวันที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จตามแผนหรือวันที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอ หรือจำหน่ายคดีหรือยกเลิกคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการหรือยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามความในหมวดนี้

(๑) ห้ามมิให้ฟ้องหรือร้องขอให้ศาลพิพากษาหรือสั่งให้เลิกนิติบุคคลที่เป็นลูกหนี้ ถ้ามีการฟ้องหรือร้องขอคดีดังกล่าวไว้ก่อนแล้ว ให้ศาลงดการพิจารณาคดีนั้นไว้

...ฯลฯ...

(๔) ห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้หรือเสนอข้อพิพาทที่ลูกหนี้ อาจต้องรับผิดชอบหรือได้รับความเสียหายให้อนุญาตตุลาการชี้ขาด ถ้ามูลแห่งหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบด้วยแผน และห้ามมิให้ฟ้องลูกหนี้เป็นคดีล้มละลาย ในกรณีที่มีการฟ้องคดีหรือเสนอข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการชี้ขาดไว้ก่อนแล้ว ให้งดการพิจารณาไว้ เว้นแต่ศาลที่รับคำร้องขอจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือ

สุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” นั้น

เห็นว่า เมื่อพิจารณานิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันตามที่บัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๑ ซึ่งว่าด้วยค้ำประกันตามมาตรา ๖๘๐ มาตรา ๖๘๖ มาตรา ๖๘๔ และมาตรา ๖๘๓ แล้ว จะเห็นได้ว่า กฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิ และกำหนดหน้าที่ระหว่างเจ้าหนี้กับผู้ค้ำประกัน และระหว่างผู้ค้ำประกันกับลูกหนี้ไว้ให้สามารถเรียกร้องและฟ้องบังคับกันได้เมื่อมีการปฏิบัติหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ส่วนพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๔๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติล้มละลาย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้ในหมวด ๓/๑ ตั้งแต่มาตรา ๕๐/๑ ถึงมาตรา ๕๐/๕๐ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพื่อความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน มีหลักการสำคัญของการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกัน ตามมาตรา ๕๐/๓ มาตรา ๕๐/๑๐ มาตรา ๕๐/๔๒ มาตรา ๕๐/๕๘ มาตรา ๕๐/๖๖ มาตรา ๕๐/๖๗ มาตรา ๕๐/๖๘ และมาตรา ๕๐/๖๙ เป็นต้น ซึ่งการฟื้นฟูกิจการมีเหตุผลสำคัญคือเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินชั่วคราว เพื่อให้ลูกหนี้มีโอกาสได้ฟื้นฟูกิจการอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ ทั้งเจ้าหนี้ทั้งหลายก็จะมีโอกาสได้รับชำระหนี้เมื่อกิจการของลูกหนี้สามารถดำเนินการต่อไปได้ การฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้ทั้งหมด และเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศ การนำมาตรการตามบทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาใช้บังคับ จึงเป็นสิ่งจำเป็น แต่พระราชบัญญัติล้มละลายฯ ก็ยังให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ในสิทธิตามสัญญาเดิม ดังจะเห็นได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐/๖๖ และมาตรา ๕๐/๖๗ เจ้าหนี้มีสิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการในมูลหนี้ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการได้ และเมื่อเจ้าหนี้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดและได้รับอนุญาตให้ได้รับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ก็จะได้รับคุ้มครองสิทธิดังกล่าวตลอดไป แม้ในภายหลังศาลจะมีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการหรือสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้เด็ดขาดตามมาตรา ๕๐/๖๕ และมาตรา ๕๐/๖๗ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ตามลำดับ แล้วก็ตาม

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ดังกล่าวข้างต้น เป็นบทบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ให้ความคุ้มครองการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ เพราะมิฉะนั้นลูกหนี้ซึ่งมีหนี้สินล้นพ้นตัว ย่อมไม่มีโอกาสที่จะได้รับการฟื้นฟูกิจการได้ โดยเจ้าหนี้ทั้งหลายต่างก็จะใช้สิทธิ

ของตน จนอาจเป็นผลทำให้ลูกหนี้ไม่มีทรัพย์สินเหลือพอที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการได้ จึงจำเป็นต้องห้ามมิให้เจ้าหนี้อำนาจฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ และห้ามฟ้องเป็นคดีล้มละลายด้วย แต่ในส่วนนิติสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหนี้ และผู้ค้ำประกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังคงมีอยู่เช่นเดิม เมื่อลูกหนี้ผิดนัด เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิฟ้องบังคับเอาจากผู้ค้ำประกันได้ ทั้งผู้ค้ำประกันมีสิทธิยกข้อต่อสู้ของลูกหนี้ และของตนเองขึ้นต่อสู้เจ้าหนี้ได้ และหากได้ชำระหนี้แทนลูกหนี้ไปก็มีสิทธิไล่เบี่ยเอาจากลูกหนี้ เพื่อคืนเงินกับดอกเบี้ย และเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างไรๆ เพราะการค้ำประกันนั้นและสิทธิดังกล่าว ก็ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๕๐/๒๗ วรรคสอง และมาตรา ๑๐๑ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ โดยมีสิทธิขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้ด้วยดังกล่าวข้างต้น

พระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จึงเป็นกฎหมายที่ให้ความเสมอภาคกันในระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกัน ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แม้มาตรา ๕๐/๑๒ (๔) จะห้ามมิให้เจ้าหนี้อำนาจฟ้องลูกหนี้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ และห้ามฟ้องเป็นคดีล้มละลายด้วย ซึ่งเป็นผลให้เจ้าหนี้ต้องฟ้องผู้ค้ำประกันแต่ฝ่ายเดียว อันเป็นสิทธิตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ตาม แต่ผู้ค้ำประกันซึ่งได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้แทนลูกหนี้ ก็ยังมีสิทธิไล่เบี่ยและขอรับชำระหนี้ได้ตามข้อวินิจฉัยข้างต้น และการที่จะร้องขอให้ศาลมีคำสั่งฟื้นฟูกิจการของบุคคลใด บุคคลนั้นจะต้องมีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา ๕๐/๓ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัว และเป็นหนี้เจ้าหนี้คนเดียวหรือหลายคนรวมกันเป็นจำนวนแน่นอน ไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท ไม่ว่าหนี้นั้นจะถึงกำหนดชำระโดยพลันหรือในอนาคตก็ตาม ถ้ามีเหตุอันสมควร และมีช่องทางที่จะฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ บุคคลตามมาตรา ๕๐/๔ อาจยื่นคำร้องขอต่อศาลให้มีการฟื้นฟูกิจการได้” หากขาดคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดศาลจะมีคำสั่งยกคำร้องขอตามมาตรา ๕๐/๑๐ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในการไต่สวนคำร้องขอ ศาลต้องไต่สวนเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐/๓ ถ้าได้ความจริงและมีเหตุอันสมควรที่จะฟื้นฟูกิจการ ทั้งผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอโดยสุจริต ให้ศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการ มิฉะนั้นให้มีคำสั่งยกคำร้องขอ” ตามคำร้อง ผู้ร้องซึ่งเป็นคู่ความร่วมมือกับจำเลยที่ ๑ ถูกฟ้องในคดีเดียวกัน ในมูลหนี้เดียวกัน มิได้มีคุณสมบัติตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐/๓ เช่นเดียวกับจำเลยที่ ๑ ที่ศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ และงดการพิจารณาคดีเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับจำเลยที่ ๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ไม่ได้งดการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันด้วยนั้น เพราะผู้ร้องทั้งสามมิใช่เป็นบุคคลที่มีสถานะของบุคคลเช่นเดียวกันกับจำเลยที่ ๑ ในคดีดังกล่าว ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๕๐/๑๒ (๔) ที่บัญญัติว่าให้ศาลงดการพิจารณาคดีแพ่งไว้เมื่อศาลล้มละลายมีคำสั่งรับคำร้องขอให้มีการฟื้นฟูกิจการ

ไว้เพื่อพิจารณา จึงหาได้เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่าง
ในเรื่องสถานะของบุคคล ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม แต่อย่างใดไม่ คำร้องซึ่งเป็นคำโต้แย้ง
ของผู้ร้อง ฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๕๕๓ มาตรา
๕๐/๑๒ (๔) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ